

ПРОГРАМА ЗА КАНДИДАТ-ДОКТОРАНТСКИ ИЗПИТ

3.8 ИКОНОМИКА
ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ ПО ОТРАСЛИ

Кандидатите избират сами по коя специализация да се подготвят според съответния конспект.

Част I. Специализация „Енергетика“

1. Производствени технологии и фактори на производство. Свойства и икономически характеристики. Примери за технологии. Примери за специфични технологии. Средна и пределна производителност, техническа норма на заместване, закони. Възвръщаемост от мащаба. Примери.
2. Разходи. Видове разходи, графично представяне. Разходи в краткосрочен и дългосрочен план. Дългосрочни пределни разходи. Криви на разхода. Примери.
3. Съвършена конкуренция. Индивидуално и пазарно търсене и предлагане. Пазарно равновесие. Криви на търсенето и предлагането.
4. Монопол и монополно поведение. Крива на търсене. Максимална печалба. Примери. Ценова дискриминация. Примери за видовете ценова дискриминация.
5. Дефиниция на естествен монопол и регулирани услуги. Видове естествени монополи и услуги от обществен интерес.
6. Публични блага (public goods). Характерни черти, видове и примери. Асиметрична информация.
7. Пазарни модели и структура на пазарите в енергетиката и комуналните услуги. Приватизация, реструктуриране и либерализация.
8. Ценообразуване при конкурентни пазари на електроенергия. Двустранни договори и енергийни борси.
9. Сигурност на енергийните доставки. Основни източници на енергоресурси за България и ЕС. Диверсификация на енергийните доставки.
10. От естествен монопол към пазарни отношения. Маркетинг мениджмънт в енергетиката и комуналните услуги.
11. Управление на физическите активи и управление на поддръжката в капиталоемките индустрии. Планиране на инвестициите и разходите за поддръжка на активи.
12. Проектно финансиране в сектори инфраструктура, енергетика и ютилитис. Методология и инструменти. Области на приложение.
13. Корпоративна социална отговорност и принципи на устойчивото развитие в енергетиката, инфраструктурата и комуналните услуги.

ЛИТЕРАТУРА

- ◆ Belyaev LS (2011) Electricity market reforms: economics and policy challenges, Springer, New York, ISBN 978-1-4419-5611-8
- ◆ Bhattacharyya, S. (2011) Energy Economics. Concepts, Issues, Markets and Governance, Springer, London, ISBN 978-0-85729-267-4
- ◆ Crew, M. & D. Parker (2006) International Handbook on Economic Regulation, Edward Elgar Publisher, ISBN 184844172X
- ◆ Fernández, JFG & AC Márquez (2012) Maintenance Management in Network Utilities. Framework and Practical Implementation, Springer, London, ISBN 978-1-4471-2756-7
- ◆ Pérez-Arriaga, I. J. (2013) Regulation of the Power Sector, Springer-Verlag, London, ISBN 978-1-4471-5033-6

- ◆ Ангелова Й. (2014) Икономика на енергетиката – I част, Авангард Прима, София, ISBN: 978-619-160-401-2
- ◆ Ангелова Й. (2014) Икономика на енергетиката - II част, ТУ-София, ISBN: 978-619-167-121-2
- ◆ Георгиев, Ат. (2016) Икономика на енергийните ресурси, СУ „Св. Климент Охридски“ – Стопански факултет, София, ISBN 978-954-9399-42-4
- ◆ Георгиев, Ат. (2014) Регулирани услуги, пазари и ценообразуване, СУ „Св. Климент Охридски“ – Стопански факултет, София, ISBN 978-954-9399-22-6
- ◆ Кънев, Е. (2011) Публично-частно партньорство. Принципи, модели и политики за частно предлагане на публични услуги, Издателство „Изток-Запад“, София, ISBN 978-954-321-823-3
- ◆ Стоилов, Д. (2013) Анализ на електроенергийния пазар в България, ТУ-София, София, ISBN 978-619-167-063-5
- ◆ Стоилов, Д. (2013) Електроенергийни стопанства и пазари в Австрия, Германия, Италия, Полша, Румъния, Франция и Чехия, ТУ-София, София, ISBN 978-619-167-064-2
- ◆ Цветанов, Пл. и колеги (2009) Електроенергетиката на България. Развитие и обществена цена, Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, София, ISBN 978-954-322-374-9

Част II. Специализация „Индустрия“

1. Индустриални революции. Основни характеристики на Индустрия 4.0.
2. Информационни технологии в управленските процеси. Интегрирани системи за планиране на ресурсите на предприятието (ERP). Модули и компоненти на ERP системите.
3. Електронна търговия – бизнес модели и стратегии. Монетизация на уеб съдържанието.
4. Дигитален маркетинг. Управление на марката и дигитални комуникации.
5. Потребителското поведение в дигитална среда. Характеристики, мониторинг.
6. Управление на проекти в индустрията. Управление на проекти чрез Waterfall и Agile методологиите.
7. Оценка на качеството. Процес по контрол на качеството (Quality Assurance, QA).
8. Модели и технологии за участие на потребителите в процеса на формулиране на нови продукти (OSS, онлайн платформи и конфигуратори, технологии за краудсорсинг и др.). Отворени иновации.
9. Взимане на решения в икономиката и бизнеса. Теории на рационалния избор, поведенчески характеристики на агентите. Изследване на операциите.
10. Мотивацията за икономическата дейност в теорията на Фон Нойман и Моргенщерн. Парадокси на Але и Елсбърг.
11. Психологическо счетоводство и потребителско поведение. Ефект на притежанието.
12. Поведенческата икономика. Същност и развитие.
13. Взимане на управленски решения на базата на масиви от данни. Съхранение на масиви от данни. Основни архитектури и технологии.
14. Управленски решения, базирани на анализ на данни. Основни подходи и методи на анализ. Формулиране на хипотези и статистически изводи.
15. Анализ на големи масиви от данни. Информационно обезпечаване на управленските процеси.
16. Поведенчески публични финанси.
17. Същност и основни въпроси на публичните финанси.
18. Платежен баланс, валутен пазар и обменен курс.
19. Същност и цели на фискалната политика.
20. Европейски измерения на фискалната политика.
21. Процес на конвергенция в Европейския съюз. Данъчна политика и фискален съюз.
22. Икономически и паричен съюз.

ЛИТЕРАТУРА

- ◆ Герунов, А. (2016). Публични финанси: Теория и политика. България: УИ Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

- ◆ Менгов, Г. (2010) Вземане на решения при риск и неопределеност. България: Жанет 45.
- ◆ Седларски, Т., Албек, Х. (2013) Международна икономика. България: УИ Софийски университет „Св. Климент Охридски“.
- ◆ Bartlett, R. (2013). A Practitioner’s Guide To Business Analytics: Using Data Analysis Tools to Improve Your Organization’s Decision Making and Strategy. USA: McGraw-Hill.
- ◆ Betts, C. and Devereux, M. (2001) The international effects of monetary and fiscal policy in a two-country model. Money, Capital Mobility, and Trade: Essays in Honor of Robert A. Mundell, 9-52.
- ◆ Booz et al. (2013). The Field Guide to Data Science. USA: Booz Allen Hamilton Inc.
- ◆ Chesbrough, H. W. (2006): Open innovation: Researching a New Paradigm, Oxford: Oxford Univ. Press.
- ◆ Davenport, T. & Harris, J. (2007). Competing on Analytics: The New Science of Winning. USA: Harvard Business School Press.
- ◆ De Grauwe, P. (2016) Economics of monetary unions. Oxford: Oxford University Press.
- ◆ Greasley, A. (2009). Operations Management, 2nd Edition. USA: Wiley.
- ◆ Mengov, G. (2015) Decision Science: A Human-Oriented Perspective. Berlin Heidelberg: Springer.
- ◆ Nugent, N. (2017) The Government and Politics of the European Union. UK: Palgrave.
- ◆ Redmond, E. & Wilson, J. (2011). Seven Databases in Seven Weeks: A Guide to Modern Databases and the NoSQL Movement. USA: Pragmatic Bookshelf.
- ◆ Rubin, K. (2013). Essential Scrum: A Practical Guide to the Most Popular Agile Process. USA: Addison-Wesley.
- ◆ Turban E. et al (2000): Electronic Commerce: A Managerial Perspective. USA: Prentice Hall.
- ◆ Wallace, T. & Kremzar, M. (2001). ERP: Making It Happen. USA: Wiley.
- ◆ World Bank. (2016). World Development Report 2016: Digital Dividends. Washington, DC, USA: The World Bank Group.

Част III. Специализация „Икономика и управление на туризма“

1. Обективни исторически предпоставки за появата и развитие на туризма. Основни етапи и тенденции в развитието на туризма. Икономическа роля и значение на туризма. Неикономически аспекти на ролята и значението на туризма.
2. Същност и определения за туризма. Основни видове и форми на туризма. Характеристика на понятието туристически продукт. Съдържание и структура на туристическия продукт. Туристическо място – определение и особености. Типология на туристическите места.
3. Икономическа функция на туристическия пазар. Туристическо търсене и предлагане. Вътрешен и международен туристически пазар. Емитивен и рецептивен туристически пазар. Видове пазари, разграничени по критериите “съвкупно предлагане” и “съвкупно търсене”.
4. Организираните туристически пазари като източник на информация за туристическото предприятие. Международни туристически борси.
5. Туристическото предприятие в различни пазарни структури. Иновационни и инвестиционна политика на туристическото предприятие. Образуване и разпределение на дохода на туристическото предприятие. Формиране на основния и на оборотния капитал на туристическото предприятие.
6. Основни понятия за цените. Функции, състав и структура на цените. Видове цени в туризма. Методи за ценообразуване. Особенности на ценообразуването в туризма. Отбиви и отстъпки в туризма.
7. Организация и структура на управлението на туристическото предприятие. Функции на управлението на туристическото предприятие. Методи на управление на туристическото предприятие. Модели и методи за вземане на решение.
8. Туристическа политика. Визия, мисия и цели на туристическата политика. Стратегии, субстратегии и тактика на туристическата политика.
9. Органи на управление в туризма. Държавни органи на управление в туризма. Стопански и нестопански органи на управление в туризма. Структура на управлението в туристическото предприятие.
10. Международни туристически организации. Общофункционални международни туристически организации. Международни туристически организации в областта на туроператорската и

турагентската дейност. Международни туристически организации в областта на хотелиерството и ресторантьорството.

11. Терминологични уточнения за качеството на туристическия продукт. Качество на материалните продукти и услугите в туризма. Качество на туристическото място. Качество на туристическото пътуване. Качество на пребиваването. Реално и очаквано качество на туристите.
12. Счетоводно отчитане на разходите и приходите на туристическото предприятие. Особенности на икономическия анализ на туристическото предприятие. Анализ на основните икономически показатели в дейността на туристическото предприятие.
13. Основни интерпретации на понятието маркетинг. Маркетингова концепция. Контролируеми фактори на маркетинга. Маркетинг-микс. Неконтролируеми фактори. Маркетингова обкръжаваща среда.
14. Маркетингови проучвания. Информационни потребности и вземане на решения. Технология на маркетинговото проучване. Интерпретация на резултатите от проучването. Маркетингова информационна система.
15. Основни понятия и определения за туристическата реклама. Концепции за рекламата. Психологически механизми на въздействие на рекламата. Рекламни носители и рекламни средства. Видове реклами в туризма.

ЛИТЕРАТУРА

- ◆ Азар, В. И., Экономика и организация туризма, Москва, 1995.
- ◆ Азар, В. И. и Поляк, С. В., Транспорт и туризъм, Москва, 1998.
- ◆ Атанасова, Л., Маркетингови изследвания в туризма, Селекта, Бургас, 1998.
- ◆ Бъчваров, М., Т. Тончев, Основи на туризма, “Тилия”, София, 1996.
- ◆ Георгиев, Ас. и Василева, М., Туроператорска, агентска и транспортна дейност в туризма, “Паралакс”, София, 1999.
- ◆ Доганов, Д., Маркетинг в туризма, Prinseps, Варна, 1994.
- ◆ Доганов, Д., Б., Дуранкев, Реклама и насърчаване на продажбите, Университетско издателство “Стопанство”, София, 1995.
- ◆ Закон за туризма (вж. ДВ).
- ◆ Котлър, Ф., Основи на маркетинга, София, 1993.
- ◆ Мутафчиев, Л. И Нешков, М., Транспортното обслужване на туризма на НРБ, Варна, 1980.
- ◆ Нешков, М. Туроператорска, агентска и транспортна дейност. Университетско издателство – Икономически университет – Варна, 2000.
- ◆ Портър, М., Конкурентно предимство на нациите., С., 2004.
- ◆ Портър, М., Конкуренция, М., 2000.
- ◆ Портър, М., Международна конкуренция, М., 1993.
- ◆ Ракаджийска, С., Туристически пазар и реклама, ИК Галактика, Варна, 1991.
- ◆ Рибов, М., Туризмът на новото хилядолетие, изд. “Тракия-М”, София, 2003.
- ◆ Рибов, М., Туризмът в ерата на качеството, изд. “Тракия-М”, София, 2003.
- ◆ Рибов, М., Конкурентно предимство в туризма, Изд. “Нова звезда”, 2005.
- ◆ Туризм: Поглед към 2020, 2000, Програма на СТО за растеж на туристическата индустрия, Мадрид.
- ◆ Хаджиниколов, Хр., Икономика и организация на международния туризъм, София, 1976.
- ◆ Хаджиниколов, Хр., Икономика и планиране на туризма, ИУ “Св. Климент Охридски”, С., 1988.
- ◆ Туристически пазар, С., 1999 – 2000.
- ◆ Ashworthon, G. J. & Goodall, B, 1900, Marketing Tourism Places, Routledge, London.
- ◆ Berkowitz, Kerin Rudelins, Marketing, Boston, 1989.
- ◆ Berman, E., Marketing, N.Y., 1990.
- ◆ Biales, M., Economie generale, P.q., 1990.
- ◆ Bishop, J., Travel Marketing, New Romney, Bailey, Bros and Swinfen, 1989.
- ◆ Burkart, A.J. & Medlik, S., Tourism, Past, Present and Future, Heinemann, London, 1981.
- ◆ Cooper, C., Tourism principales & practice, Pitman Pbl. FVW, 1993, Int. № 22/97.
- ◆ Engass, P., Tourism and the Travel Industry – an information sourcebook.

- ◆ Davidoff, D.M. Contact: Customer Services in the Hospitality and Tourism Industry, Prentice hall, London, 1994.
- ◆ Holloway, J. A. & J. N. Seth, The Theory of Buyer Behavior, N. Y. John Wiley, 1969.
- ◆ Inskip, E., Tourism Planning, Van Nostrand Reinhold, New York, 1991.
- ◆ Kotler, P., La concurrence totale: le model japonaise de marketing strategique, Press Univ de France, Paris, 1996.
- ◆ Lindsay, K., Planning and Competition, NY, 1988.
- ◆ Maslow, A., Motivation and Personality, Harper and Row, London, 1984.
- ◆ Mayo, E. J. & Jarvis, L. P., 1981, The Psychology of Leisure Travel: Effective Marketing and Selling of Travel Services, CBI, Boston.
- ◆ Seaton, A. V. and M. Bennet, Marketing Tourism Products, Chapman and Hall, London, 1996.
- ◆ WTO, Tourism to the year 2000: Qualitative aspect affecting global growth, Madrid, 1993.
- ◆ Poon, A., Tourism technology and competitive strategies, CAB International, Oxford, 1993.

Част IV. Специализация „Икономика и управление на образованието и науката“

1. Национални политики и стратегии в областта на науката и образованието.
2. Основни инструменти за подкрепа на науката и висшето образование. Специфики.
3. Образователните услуги като пазарен продукт. Подходи при реализацията им. Специфики на системата на търсене и предлагане. Модели на поведение на обучаващите институции
4. Динамика на пазара на образователните услуги в контекста на глобализацията и предизвикателствата пред висшето образование през 21-ви в.
5. Моделът на тройната спирала. като парадигма за развитие на науката и образованието
6. Ролята на иновациите в образованието- оценка на интервенцията
7. Европейски политики и стратегии в областта на науката и образованието
8. Видове, роля и място на европейските инструменти за подкрепа на науката и образованието. Тенденции.
9. Ролята на науката и иновациите като двигател на икономиката
10. Съгласуваност на политики. Отворен метод на координация.
11. Роля и място на националната програма за реформи и Плана за икономическо развитие за развитието на науката и образованието
12. Ролята на структурните фондове като модерен инструмент за развитие на науката и образованието.
13. Принципи на финансиране на науката
14. Принципи на финансиране на образованието
15. Политика и практика при изграждане на образователна и научна инфраструктура.
16. Иновационна инфраструктура като модел за концентрация на ресурси за постигане на икономическо развитие.

Литература:

- ◆ Ангелов, Г., Л. Павлова, Иновационна политика: стратегии и подходи, серия: Научна и иновационна политика, ЦНИН, БАН, 2005, с. 220
- ◆ Харизанова, М., Ламбовска, М., Миронова, Н., Стоянова, Цв. и др., „Управлението на знанията като инструмент за интегриране на България в европейската икономика, базирана на знание – методологични и практически проблеми“, УИ „Стопанство“, София, 2011.
- ◆ Ангелов, Г. Л. Павлова. Иновационна политика: стратегии и подходи, "Наукознание и научна политика", Серия 2: , ЦНИН- БАН, София 2005
- ◆ Недев, Ас., Хр. Ненов, „Възможности за управление на предприемачески академични структури“, Колор. Принт, В., 2005;
- ◆ Wenger, E., Knowledge management as a doughnut: Shaping your knowledge strategy through communities of practice, Ivey Business Journal (January/February), 2004.
- ◆ Science, Economy and Society - Highlights 2010 (7FP)
- ◆ Science, economy and society Highlights, Socio-economic Sciences and Humanities Science in Society, 2009 (7FP)

- ◆ Iryna Lendel, „The Impact of Research Universities on Regional Economies: The Concept of University Products“, Economic Development Quarterly, Cleveland, OH, USA August 2010
- ◆ Loef Leydersdorf, The triple helix of universities, industry and government relation, 2003
- ◆ The triple helix as a model for innovation studies; Science & policy, vol. 25 (3), 1998
- ◆ Riccardo Viale, The triple helix model- a tool for the study of European regional socio economic system, 1998

Част V. Специализация „Икономика и управление на публичния сектор“

1. Определение на публичната власт. Общество и власт. Съвременни теории за властта. Власт и капитал. Държава и власт.
2. Правни, административни, икономически и идеологически форми на реализация на публичната власт. Институции и публична власт. Йерархична структура на публичната власт. Бюрокрация.
3. Публична политика – определение. Съвременното разбиране на публичната политика. Принципи на публичната политика. Форми на публичната политика.
4. Видове публични политики на съвременната държава. Българският модел на публична политика. Социална държава.
5. Гражданско общество и публична политика. Социален диалог. Граждански диалог.
6. Публична политика и стратегия. Определение на стратегията. Цикъл на управление на публичната политика. Стратегическо планиране на публичната политика. Стратегическо управление на публичната политика. Оперативно управление на публичната политика.
7. Управленски механизми и технологии за реализация на публичната политика. Нормативно-правна основа на публичната политика. Основни закони и нормативни документи за публичната власт в Р.България.
8. Социална политика и публичната власт. Социална икономика.
9. Териториална политика на публичната власт. Регионални и локални измерения на териториалната политика. Икономически измерения на териториалната политика.
10. Икономическа политика на публичната власт. Стопанската функция на държавата. Публично-частно партньорство.
11. Комуникационната политика на публичната власт. Комуникационни институционални стратегии. Власт и медии.
12. Бюджет и финанси като политически инструменти на публичната власт. Програмен бюджет. Бюджетна рамка. Бюджетен процес.
13. Национална и европейски публични политики. Европейската публична политика-основен модел и развитие. България като част от системата за публичното управление на ЕС. Структурни фондове на ЕС и публични политики.
14. Лисабонска стратегия. Национален план за развитие. Национална стратегическа референтна рамка. Оперативните национални програми на публичната политика.
15. Национални стратегии, национални планове за изпълнение на секторните публични политики. Програми и проекти.
16. Регионалната икономика и системата от съвременното научно познание Регионална икономика - възникване и развитие. Същност, предмет, задачи и принципи. Регионалната икономика и връзките ѝ с обществените, икономически географските, техническите науки. Регионални аспекти на глобалните проблеми. Римски клуб. Основни доклади по проблеми на глобалното и регионално развитие. Територия и регионална икономика. Регионално развитие и проекти при инвестиране в регионалната икономика 17 Развитие на теорията и практиката на регионалната икономика и териториалното разположение на производителните сили
17. Развитие на теорията и практиката през 19-и и началото на 20-и век. Формиране на школи по проблемите на регионалистиката и ТР на ПС. Основни течения в съвременните икономически теории за регионално развитие на обществото. Практическата насоченост на концепцията за регионално развитие. Нови критерии за регионалната политика на Европейската комисия за интеграция в областта на икономиката. Промените в регионалната икономика и проекти за регионалното развитие при формиране на информационното общество. Предизвикателствата на информационното общество към регионалното стопанство и проекти за структурна промяна и повишаване на конкурентоспособността на икономиката на Единния европейски пазар.

18. Териториална организация на регионалната икономика. Структура на регионалната икономика: отраслова и териториална. Регионалната икономика и регионалното развитие на териториалните системи. Регионалната икономика и взаимната зависимост с инфраструктурата. Природен комплекс и демографска конфигурация при формиране структурата и мащабите на регионалната икономика. Локализационен процес. Принципи, критерии и проекти за локализиране на фирмите.
19. Териториално разположение на производителните сили. Генерална схема за ТР на ПС. Същност и задачи на Генералната схема за териториално разположение на производителните сили. Основни моменти на националния план за регионално развитие в периода 2007 - 2013 г. Приоритети на Генералната схема за ТР на ПС. Структура на Генералната схема на ТР на ПС, като част от общоевропейската икономика. Цели, приоритети и мерки за подобряване конкурентоспособността и ефективността на основните отрасли като част ГС за ТР на ПС в съответствие със стратегията за регионално развитие на Република България към ЕС. Основни методически проблеми за разработване на Стратегия за регионалната икономика и проекти за регионално развитие. Организация и процедури.
20. Регионалната икономическа политика и приоритетите в развитие на регионалната икономика. Същност, принципи, цели и задачи на регионалната икономическа политика на европейско, национално и регионално ниво. Подходи, използвани при Регионалната икономическа политика. Показатели, критерии и изисквания при реализацията на регионалната икономическа политика. Икономическото райониране и регионалната икономическа политика. Видове райони на европейско и национално ниво. Регионалната икономическа политика на ЕС. Европейски фонд за регионално развитие (ЕФФР). Структурни фондове. Регионални стратегии. Структура и съдържание. Процедура и фактори при избор на регионални стратегии. Регионален мониторинг. Работни програми и проекти за периода 2007 - 2013 г.
21. Развитие на съвременните регионални и пазарно ориентирани икономически структури - свободни икономически зони и ролята им за регионалната икономика. Свободни икономически зони. Видове. Проектиране и организация. Формиране на СИЗ. Регионално разположение на СИЗ. Икономически инструментариум - данъчна, кредитна, митническа политика при формиране на СИЗ. Технопаркове и клъстери.
22. Съчетаване развитието на регионалната икономика и инфраструктурна изграденост. Подход при определяне на динамиката в съотношението „инфраструктурен потенциал - базисни отрасли" на регионалната икономика. Изграденост на инфраструктурния фактор за локализиране на отрасли и фирми на територията.
23. Инвестиционна политика и регионални програми и проекти за усвояване на финансовите резултати по европейските и национални фондове. Регионални бизнес инвестиционни планове и проекти. Разработка и съгласуване на ТИД при локализация на нови мощности по региони. Регулиране насочването на инвестиции и осигуряване на балансирано икономическо развитие - екология, заетост, производство, потребление. Проекти за локализация на бизнес фирми на територията, финансирани по фондовете, работните програми и грантови схеми.
24. Пространствен икономически анализ. Пространствен анализ - същност, обхват, елементи. Система от методи, критерии и показатели при анализ на развитието на регионалната икономика. Териториална информационна система. Икономическа, екологическа, социална и регионална ефективност. Модели и методи при оценка на прагови състояния при регионалното развитие на икономиката.
25. Регионална ефективност на общественото производство. Видове ефективност. Методи на изчисление. Система от показатели за икономическа, социална, регионална и екологична ефективност. Взаимна обусловеност в интересите на общините и фирмите за повишаване ефективността от отрасловата и териториална организация на общественото производство. Регионални пазари и пазарни структури.
26. Управленски структури за управление развитието на регионалната икономика Общинските съвети и ролята им в управлението на регионалната икономика. Формални и неформални организации с регионална локализация на управленческите си структури. Специфични управленчески структури при съчетаване управлението на стопанските и регионалните организации.
27. Управление на процесите по развитието на регионалната икономика. Регулиране и реструктуриране на регионалната икономика в съответствие с пазарното търсене и приоритетите в регионалната икономическа политика в по- висшите йерархически структури на

териториалното управление. Регионално планиране, програмиране и моделиране на основни управленчески функции в сферата на производството, УЧР, реализацията а продуктите и услугите. Органи за управление на регионалното развитие на икономиката. Механизъм и средства за въздействие.

28. Съвременни региони с пазарно ориентирани структури в световното (гео) стопанство .СИЗ. Технопаркове, клъстери.Технополиси. Икономически и политически съюзи в макро мащаб и държавно устройство - Европа, САЩ и Латинска Америка, Русия и азиатските страни, Арабските страни и т.н., ЦЕФТА, НАФТА, ГАТТ, СТО и др.
29. Финансова политика на териториалните единици и териториалното развитие. Регионална икономическа и финансова политика в национален и териториален аспект. Регионални стратегии. Формиране тенденциите на развитие и финансово осигуряване. Планиране социално-икономическото и териториално- устройственото развитие на общината. Разпределение на финансовите ресурси. Управление на паричните потоци.
30. Опитът на развитите страни при развитие на местните финанси. Опитът на общините в страните - членки на ЕС. Европейска харта за местно самоуправление и самофинансиране. Регионална политика на ЕС спрямо развитието на общините и финансиране програмите и проектите. Специализирани фондове и методи за самофинансиране на икономиката и инфраструктурата
31. Бюджетно планиране. Финансови планове на общините. Бюджетно планиране. Местни бюджети. Финансово планиране по общини, кметства, райони и области. Структура на местните бюджети: приходи; разходи; извънбюджетни средства.
32. Взаимоотношения между държавния и местните бюджети. Държавен и местни бюджети.Трансфер между държавния и местния бюджет. Опитът на развитите страни в държавния регулативен механизъм.
33. Информационно осигуряване при съставяне на местните бюджети Регионални информационни системи. Процедури при съставяне на местните бюджети. Изпълнение и контрол на местните бюджети

Литература:

- Поредица по регионално планиране и прогнозиране от колектив Л. Василева, Г. Велковска и А. Манолова, а в книга втора и И. Дочев, М. Генешки и Т. Попов
  - Л. Василева и колектив - „Регионална икономическа политика. Местно самоуправление и финанси“, „Тракия М“, С., 2001 г.
  - Л. Василева и колектив - „Методически проблеми на планирането на регионалното развитие“ - „Тракия М“, С., 2001 г.
  - Л. Василева и колектив - „Структурна политика и регионална икономика в съвременните условия“.
- Л. Василева и колектив - „Планиране на регионалното развитие“.
- Л. Василева - „Съчетаване на отрасловото и териториално развитие“, Профиздат, С., 1988 г.
- Л. Василева - „Регионално планиране и териториално разположение на производителните сили“, Университетско издателство ВИИ, 1978 г.
- Геоикономика, издание на БАН.
- М. Генешки и Георгиев - „Регионална икономика“.
- „Страните на света - политико-икономически справочник“.
- Малките страни на Западна Европа / Промени на съвременната икономика, 1991 г.
- А. Кинг и Б. Шнайдер - „Първата глобална революция“, 1992 г.
- Сп. „Европейски диалог“, кн.кн. 4, 5, 6 от 1997 г.
- Internet - European Union's Surver - <http://europa.eu.int>.
- Сп. МИО, бр. 1/97 г. „Европейската интеграция и България: Пътят към присъединяването“ - Томас Съливан.
- Сп. МИО, бр. 2/97 г. „Подкрепа на ЕС за реформата в България“ Ханс ван Ден Брук.
- Анастасия Бънкова Мениджмънт С 1993г.
- Питър Дракър Практика на мениджмънта С 2001 г.
- Питър Дракър Ефективното управление С 2002
- Джон Нейсбит, Патриша Абърдийн „Преоткриване на корпорацията“ С 1990
- Р.Пипер.К.Рихтер Мениджмънт /управление на прехода/ С.1990

- Кирил Тодоров /съставител/Мениджмънт в пазарната икономика С 1992
- Елизабет Вачкова "Управление на човешките ресурси - Европейски сравнителни изследвания " - Университетско издателство "Стопанство" 1998 г.
- Жан - Франсоа Лиотар "Пост - модерната ситуация" С. 1996
- Юрген Хабермас "Философският дискурс на модерността" Пл. 1999г.
- Александър Николов " Статистическата информация и четвъртата власт" - С. 1997
- Юрген Хабермас "Философия на езика и социална теория" 1990
- Юрген Хабермас "Съвременни структурни изменения на публичността" С.1995
- Армстронг, М. Управление на човешките ресурси Б, 1993 г.
- Катя Владимирова, Кирил Спасов , Нако Стефанов Управление на човешките ресурси I и II част. 1998 първа част и 1999 г. втора част- Издателство "Стопанство" С.
- Димитър Панайотов Психология на бизнеса С 2001 Учебници на английски език
- Ramon J. Aldag Timothy M. Stearns MANAGEMENT 1987 Chicago
- Constance E.Bagley Managers and the Legal Environment 1991
- Akass R. What Every Manager Needs to Know About Health and Safety Gower 1995 ISBN : 0 566081687 227 pages
- Alan J. How to be Better at Motivating People Kogan Page 1996 , 128 p.
- Cole G.D. Personnel Management DP Publications 4th ed 1997 , 422 p.
- Grabam , H.T. Human Resources management Pitman Publishing 9th ed 1998, 448 page
- Учебници на руски език
- Майкъл Мескон, Майкъл Альберт, Франклин Хедоури Основи на мениджмънта М. 1998
- Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент М 1998 42.Харвий Маккей Как уцелеть среди акул Бенгт Карлоф Деловая стратегия М 1993